

Jací jsme, Češi?

**VÝSLEDKY Z DOTAZNÍKOVÉHO
ŠETŘENÍ
A SKUPINOVÝCH DISKUZÍ**

Národní hrdost je potřeba i dnes...

Nejsou zásadní rozdíly mezi generacemi v obecném souhlasu / nesouhlasu

GEN Z rozhodně nesouhlasí pouze ve 13 %, zatímco baby boomers ve 25 %

Národní hrdost je v dnešní době přežitek = 47 % nesouhlasí

Rozdíly nejsou ani podle vzdělání nebo jiných sociodemografik

Rozhodný nesouhlas je typický pro Moravu

Identifikujeme se především s Českem...

Ve všech generacích nejčastější kategorie

GEN Z ve 40 %, často se identifikuje se svým městem (27 %), ale také s EU / Evropou (13 %)

Česká republika jako celek = 47 %

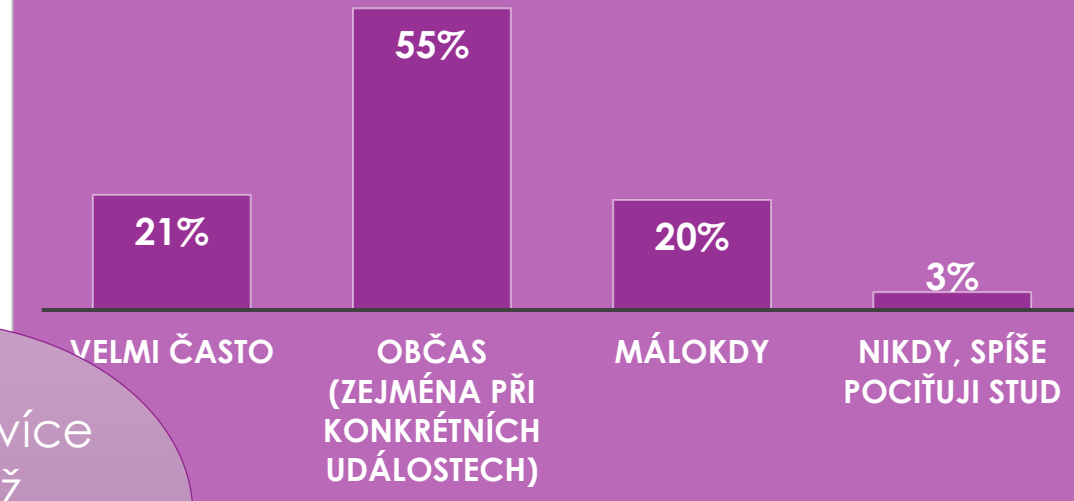
Zásadní rozdíl je mezi regiony: Morava se výrazně více identifikuje s regionem (34 %), který je tak na stejné úrovni jako ČR

Baby boomers se identifikují s ČR v 56 %, s EU jen v 7 %, s městem v 15 %

Jsme hrdí jenom občas, ale nestydíme se za Česko

Muži jsou více hrdí než ženy (velmi často: 24 % vs. 18 %)

Jak často pociťujete hrdost na to, že jste občanem České republiky?

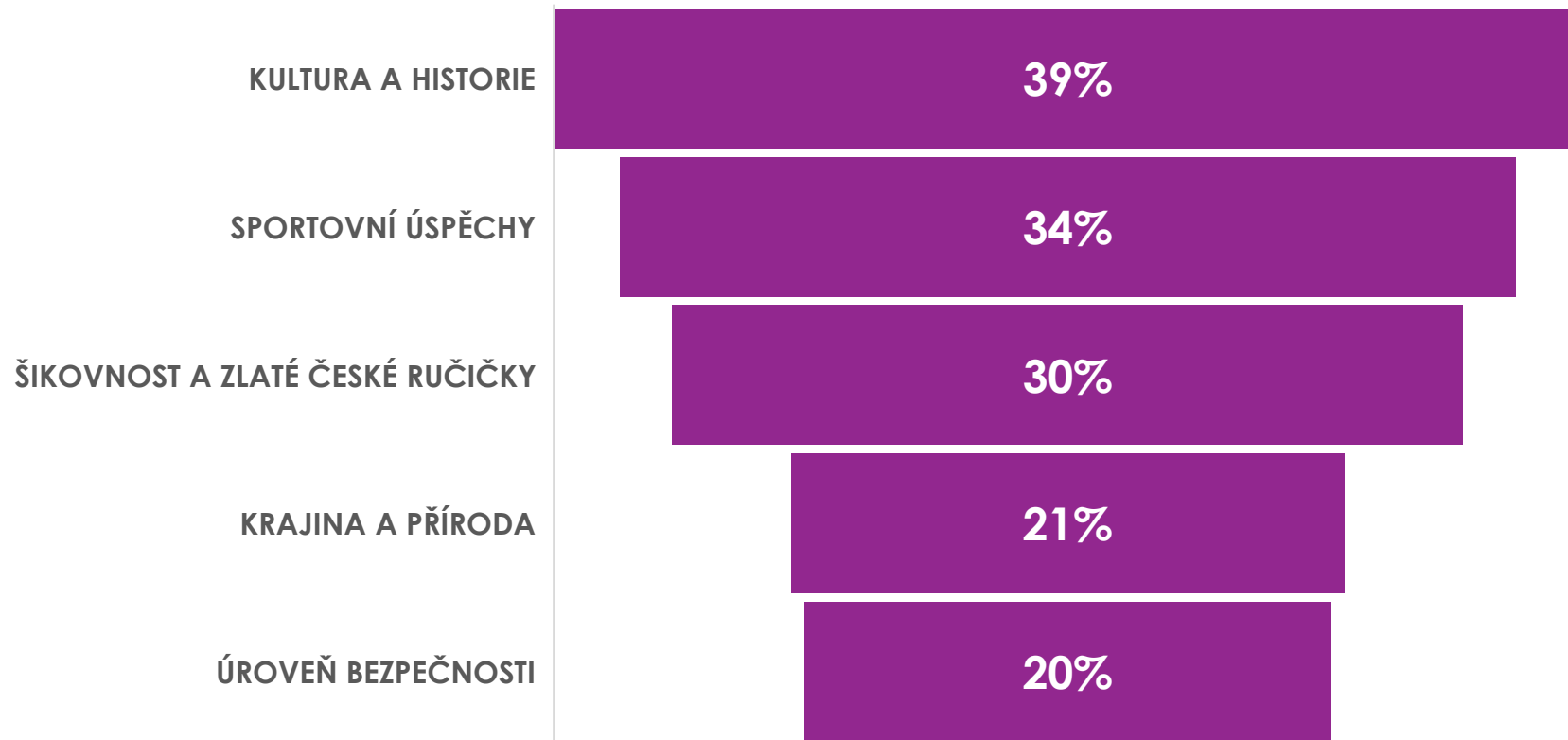
Čím jsme starší, tím častěji řekneme, že jsme velmi často hrdí

Morava je více hrdá než Praha nebo Čechy

Generace	Podíl (%)
Gen Z (nar. 1997–2012)	19%
Mileniálové / Gen Y (nar. 1981–1996)	19%
Gen X (nar. 1965–1980)	22%
Baby Boomers (nar. 1946–1964)	27%

Jsme hrdí na historii a kulturu, sport a šikovnost, pouze 1 % není hrdé na nic

Na kterou oblast českého života jste nejvíce hrdý/á?
(Vyberte max. 2 odpovědi) TOP 5

Na co jsou Češi hrdí?

SPORT

**SOLIDARITA
A VZÁJEMNÁ POMOC**

ŠIKOVNOST

**KULTURA A
HISTORIE**

**NÁRODNÍ
PRODUKTY**

REPREZENTACE

IMPROVIZACE

Na co jsou Češi hrdí?

- **Sportovní úspěchy:** Sport je vnímán jako faktor, který dokáže spojit většinu lidí a mazat mezi nimi rozdíly. Nejčastěji je zmiňován hokej (např. vítězství na mistrovství světa, Nagano nebo úspěchy juniorů), dále pak olympiády a výkony jednotlivců, jako je Ester Ledecká.
- **Solidarita a vzájemná pomoc:** Češi pocítují hrdost, když se národ dokáže semknout v těžkých chvílích. pomoc Ukrajině na začátku války, nasazení dobrovolníků a občanů během povodní (např. na jižní Moravě nebo v Opavě) a úspěšnost veřejných sbírek na pomoc nemocným dětem či zvířatům.
- **„Zlaté české ručičky“ a intelektuální úspěchy:** Výrazným zdrojem hrdosti je česká zručnost, vynalézavost a vědecké úspěchy. Konkrétně jsou zmiňovány moderní technologie, patenty (např. nanovlákná), historické osobnosti jako Baťa a skutečnost, že se čeští vědci a jejich poznatky prosazují po celém světě.
- **Kultura a historie:** Češi jsou hrdí na své historické památky a krásu měst, zejména Prahy, kterou cizinci často označují za nejkrásnější město na světě. K pocitu hrdosti přispívají i úspěchy v kultuře, například filmy Miloše Formana, hudba Ivana Krále nebo specifický český smysl pro humor (Švejk, Jára Cimrman).

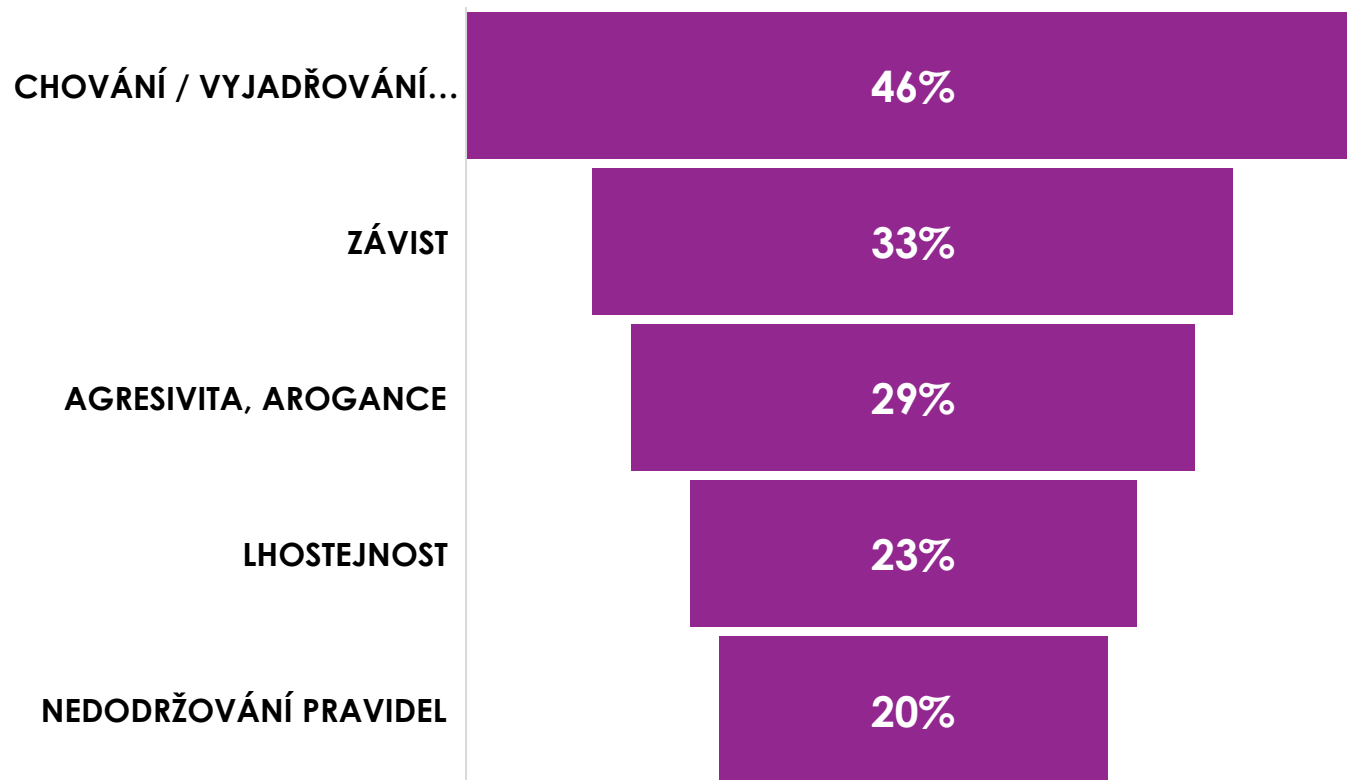
Na co jsou Češi hrdí?

- **Národní produkty a symboly:** Zcela specifické postavení má české pivo, které je vnímáno jako světová špička a symbol, který znají lidé po celém světě. Dalším faktorem je český jazyk a národní historie.
- **Reprezentace a renomé v zahraničí:** Hrdost vyvolává také to, když je Česko vnímáno jako pracovitý národ s dobrým renomé nebo když má země reprezentativní hlavu státu, která se těší respektu v zahraničí.
- **Schopnost improvizace:** Oceňována je i česká vlastnost dokázat si poradit v těžkých situacích, umět improvizovat a najít řešení i tam, kde standardní postupy selhávají.
- **Pocity hrdosti jsou spojeny s návratem ze zahraničí, kdy si lidé uvědomí, že v Česku věci fungují dobře, a životní úroveň je v porovnání s jinými zeměmi vysoká.**

Nejvíce se stydíme za politiky, a také za závist a aroganci

A za co se v případě Česka nejvíce stydíte?
(Vyberte max. 2 odpovědi)

Za co se Češi stydí?

CHOVÁNÍ A MEZILIDSKÉ VZTAHY

Agrese, závist,
lhostejnost,
„Všeználek“
(Neználek)
„Čecháček“

POLITICKÁ REPREZENTACE

Vystupování politiků,
neshody, korupce

VZTAH K JINÝM / RASISMUS / XENOFOBIE

Netolerance,
neznalost, strach

STAV SLUŽEB A INFRASTRUKTURY

Obchodní praktiky,
stav silnic, sociálních
služeb

Za co se Češi stydí?

Chování a mezilidské vztahy

- **Agrese a nevraživost:** znepokojení nad rostoucí agresivitou ve společnosti, a to jak v běžném životě, tak v podobě nenávisných komentářů na sociálních sítích. Lidé si stěžují, že jsou na sebe Češi zlí, tvrdí a neumí si vyjádřit pochvalu.
- **Lhostejnost a uzavřenost:** Kritizována je lhostejnost k problémům druhých, kdy lidé například nepomohou při rvačce na ulici nebo si nevšimnou starého člověka potřebujícího pomoc v autobuse. Tento jev je někdy označován jako „čecháčství“ – uzavřenost a neochota komunikovat s cizími lidmi.
- **Závist a nepřejícnost:** Velkým tématem je vzájemná závist, a to i v situacích, kdy je někomu v tragické situaci poskytnuta pomoc prostřednictvím veřejné sbírky.
- **„Všeznákovství“ a nerespektování názorů:** tzv. umolousanost, kdy má každý pocit, že rozumí všemu a neschopnost akceptovat odlišné názory, což vede k urážení ostatních.
- **Chování v zahraničí a na dovolené:** Častým zdrojem studu je chování českých turistů – jejich neurvalost, předbíhání, hlučnost, nevhodné chování u rautových stolů nebo neustálé stížnosti na nesmysly.
- **Netolerance a rasismus:** pocit studu za rasistické a netolerantní postoje části Čechů vůči jiným národům nebo menšinám, například vůči Ukrajincům nebo Romům.

Za co se Češi stydí?

Politická reprezentace a kultura:

- **Stud za vystupování politiků**, jejich vzájemné neshody, hádky a někdy i vulgaritu. Objevují se i obavy z fašizujících či nacionalistických tendencí. Momenty, kdy Česko v mezinárodním hlasování skončí v politické izolaci po boku problematických spojenců.
- **Korupce a správa země**: Existuje pocit zklamání z toho, že si Češi nechali svou zemi za posledních 35 let „rozkrást“
- **Volební výsledky a polarizace**: Rozčarování přinášejí i výsledky voleb a následné rozdělení společnosti, kdy se lidé bojí říct svůj názor, aby nebyli označeni za „póvl“.

Stav služeb a infrastruktury

- **Zdravotnictví a sociální služby**: Ačkoliv je české zdravotnictví někdy zdrojem hrdosti, jiní poukazují na negativní realitu uvnitř systému sociálních služeb a azylových domů, o které se navenek nemluví.
- **Infrastruktura a trh**: špatný stav silnic, obchodní praktiky, kdy výrobky mají horší složení nebo jsou menší při zachování stejné ceny, případně jsou v Česku dražší než v zahraničí.

Jsme především Češi, ale jsme rádi v EU – bez ohledu na generaci a vzdělání

Mezi muži a ženami není v této věci rozdíl

Který z následujících výroků nejlépe vystihuje váš vztah k Evropě?

Čím jsme mladší, tím více se identifikujeme s Evropou a mírně potlačujeme Česko

Generace Baby boomers vnímá Evropu často jen jako geografický prostor 45 %

	Gen Z (nar. 1997–2012)	Mileniálové / Gen Y (nar. 1981–1996)	Gen X (nar. 1965–1980)	Baby Boomers (nar. 1946–1964)
Cítím se být hrdým Evropanem a členství v EU je pro mě důležité.	27%	23%	16%	16%

Kdyby byl Čech osoba, jak by vypadal/a?

- Stereotypy stále fungují a jsou **stejně napříč republikou** → vnímáme se tak bez ohledu na generace a regiony a jsme **schopni se na tom shodnout / domluvit**
- Je pro nás typický **STŘEDNÍ VĚK, více mužský princip**
- **Oblečení: nevyčníváme, jsme praktičtí, čistí**, dáváme přednost pohodlí před elegancí, nosíme tlumené, tmavší barvy
- **Zájmy: opět jsou velmi praktické** (chataření, zahrada, turistika, domácí zvířata (pes), kolo) – a zároveň konzervativní (stejná místa, bezpečné cestování)
 - **Obdivujeme sportovce** a chceme být jako oni, ale je to pro nás **příliš náročné a aktivní** → jsme náruživí fandové a „rozumíme“ všem sportům
- **Povaha: více pasivní než aktivní**, přemýšlivá, loajální, potřebuje laskavé vedení, které je důsledné, nejsme rozpínaví, i když závidíme, **více konkrétní než abstraktní**
- **Hodnoty: rodina, svoboda, místo, kde žiju, zvyky a tradice** (nedůvěra v cizí vlivy), zásadní je **humor ve všech podobách a situacích**

ANATOMIE STEREOTYPNÍHO ČECHA

DEMOGRAFIE A VZHLED

POVAHA A MYŠLENÍ

Malé město 10 – 25 tisíc obyvatel

ŠŠ / Maturita

(Spíše) muž středního věku

Sklony k nadváze („pivní pupek“)

Konzervativní nebo sportovní oblečení

Málo se usmívá

Stále nespokojený

Neohleduplný

Obezřetný

Široký rozhled znalostí

Vyčuráný

Nevýrazné barvy oblečení nebo černá barva

Neupravený

Mikina

Rifle / džiny

Značky (chlubení)

Vlak

Často používá selský rozum

Má rád drama a bizár

Drby a pomluvy

Závistivý

Strach ze závisti

Sarkasmus

Svetr a kraťasy

IKONICKÉ SYMBOLY

Boty "Prestige"

Sandály + ponožky

Igelitka

Škoda Fabia / Octavia

Obchází pravidla, hledá „české cesty“

Humor / vtipný

Neřeší problémy, dokud není opravdu donucen

Vynalézavý

Dočasná řešení na 50 %

Vulgarity

Chce všechno, ale neudělá nic navíc

Hodně pracuje kvůli účtům a hypotéce (ne protože ho práce baví)

Finanční negramotnost

ZÁJMY A ŽIVOTNÍ STYL

Pes

Pivo, hokej a hospoda

„Gaučový odborník“ na sport

Chataření

Knihovny a knihy

Včelaření, houby a rybaření

Opatrné cestování (cestuje na stejná místa s cestovkou a vlastní svačinou)

Konzervativní v jídle, když začne šetřit tak na kvalitě jídla

Sběratel, shromažďuje věci

Je pro něj důležitá rodina (na druhou stranu je normální bít děti)

Na aktivní se dívá s nedůvěrou

Hrdý a neví na co

Velcí vlastenci (rádi se vracíme domů, zijeme tu rádi)

Latentní xenofob, rasista

Nadává na politiku

Chce pomáhat – hlavně rodině a přátelům, cizím jen v krizi

Opatrně k autoritám, ale švejkuje

Vymlouvá se, že je ČR malá

Má problém s odlišnými názory

Česko jako dům = **BYTOVÝ DŮM** (panelák, ale také činžák)

*Každý byt je více
originál než celý dům
dohromady*

*Spíše
udržovaný

Lidé jsou tam
spíše obezřetní*

*Je tam spíše
bezpečno a tím
pádem zamčeno*

*Je tam spíš
ticho a klid než
kravál a křik*

*Je to spíše SVJ než
družstevní
vlastenectví, a máme
tam nějakého správce,
který se snaží starat*

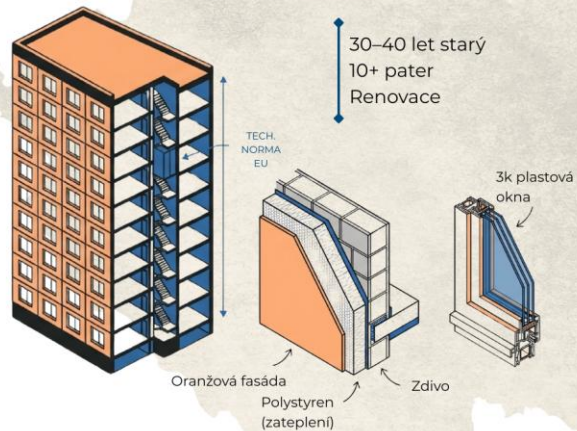
Kdyby bylo Česko DŮM, jak by vypadal?

- **Panelák = praktický, heterogenní obyvatelé, všichni na „jedné lodi“** (ČR může být vnímáno i jako rodinný dům, ale je to výrazně minoritní)
 - **Žádná vlajka, národní barvy**
- **V rámci domu nejsme úplně kamarádi, ale rozumíme si**, máme nějakého **správce**, který se o dům stará a máme **nástěnku**, kde jsou důležité kontakty a také úplně zbytečné informace (není úplně aktuální)
- **Dům má určitá pravidla** (zamykání, noční klid), ale ne vždy se dodržují – určitě má **zadní vchod/východ**, protože jeden hlavní vchod by nás omezoval.
- V domě je na určeném místě shromážděno všechno, co by se mohlo někdy hodit – **archiv bez ladu a skladu**, kam se stále přidávají další věci, ale nikdo tam neuklízí.
- **V soukromí máme více uklizeno než na společných chodbách** a navíc při vstupu do bytu vyžadujeme **vyzouvání bot** – rituál, zároveň možná prvek ochrany v případě lidí z vnějšku, pohodlí pro domácí
- Dům má **podnájemníky / nájemníky**, ale ti jsou výrazně v menšině, dům má také **problematickou domácnost** (také v menšině)

TYP A STAVBA DOMU

TYP A: PANELÁK

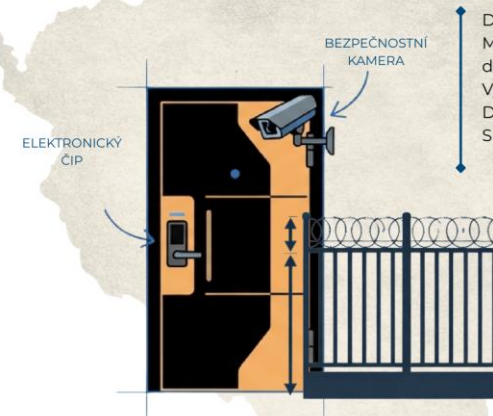

TYP B: RODINNÝ DŮM

POCIT BEZPEČÍ, KONTROLA

TEORIE

Dveře na čip, kamera
Měl by se zamykat, ale není to důsledné
Vysoký plot okolo zahrady
Dole mříže na oknech
Sklep – občas vykradeno

REALITA

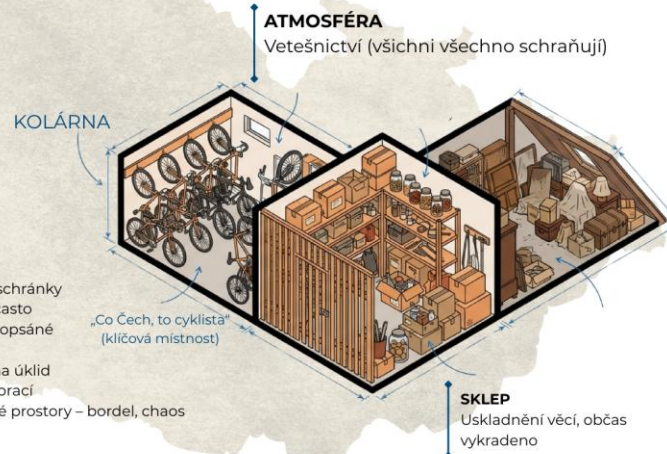

SPOLEČNÉ PROSTORY

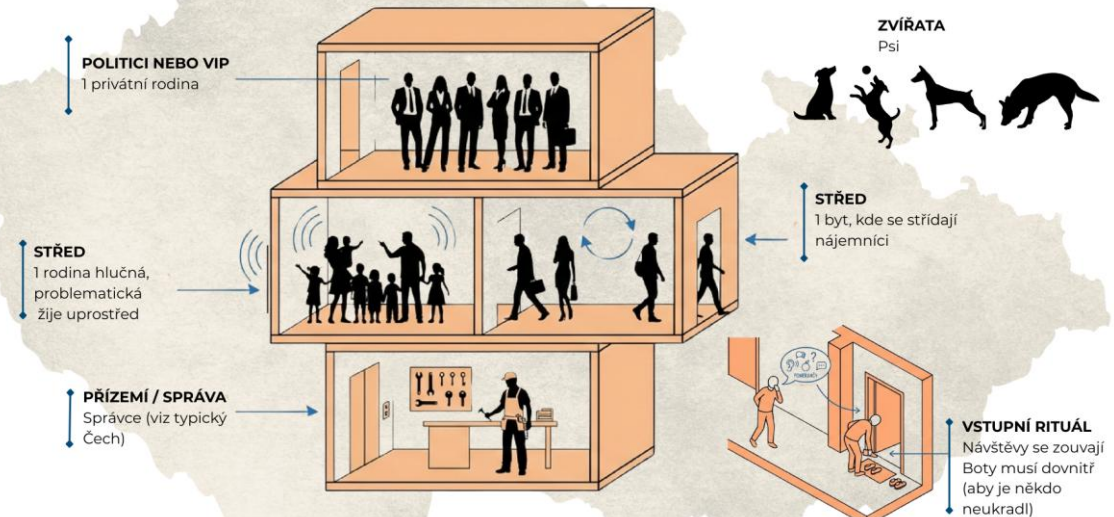
PŘÍZEMÍ

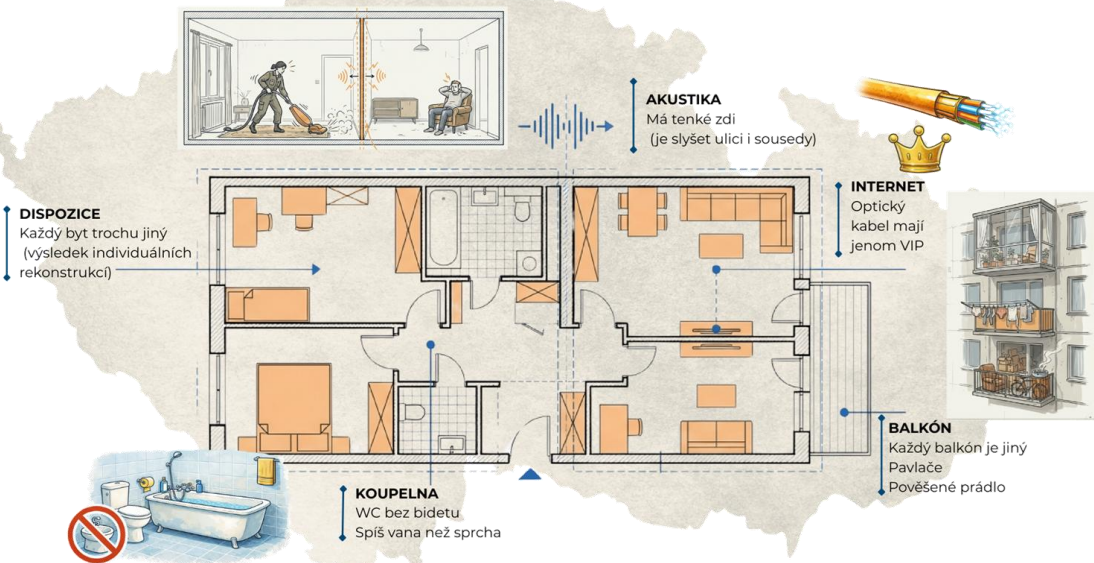
SKLEP / PŮDA

OBYVATELÉ DOMU

BYTY A VNITŘEK

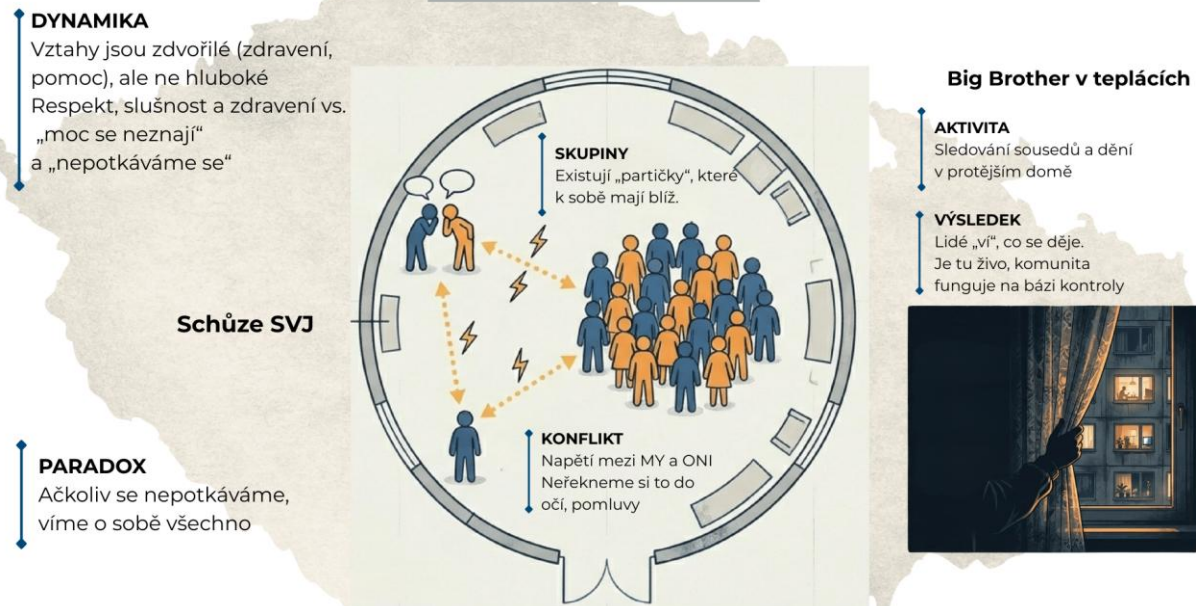

„Byty“ nejsou unifikované, každý je trochu jiný, nechceme být uniformní, každý si chce vše řešit po svém.

Společný jmenovatel je praktičnost (pro každý byt to může znamenat něco jiného). Na druhou stranu **máme jména na zvoncích / schránkách** a nejsme schovaní jen za čísla bytů.

Nepotřebujeme mít v přízemí ochranku / recepci / další bariéry = cítíme se v tom domě v bezpečí

SOCIÁLNÍ KLIMA

Zdvořilá spíše neosobní atmosféra mezi lidmi, pokud se nejedná o skupiny blízkých, kamarádů, rodiny, které drží při sobě.

Konflikty jsou více ve stylu „zákopové války“ než přímého střetu.

Dům je typické SVJ, každý hájí především své vlastní zájmy a nikoliv zájem domu.

Ačkoliv spolu nemluvíme, víme o sobě všechno.

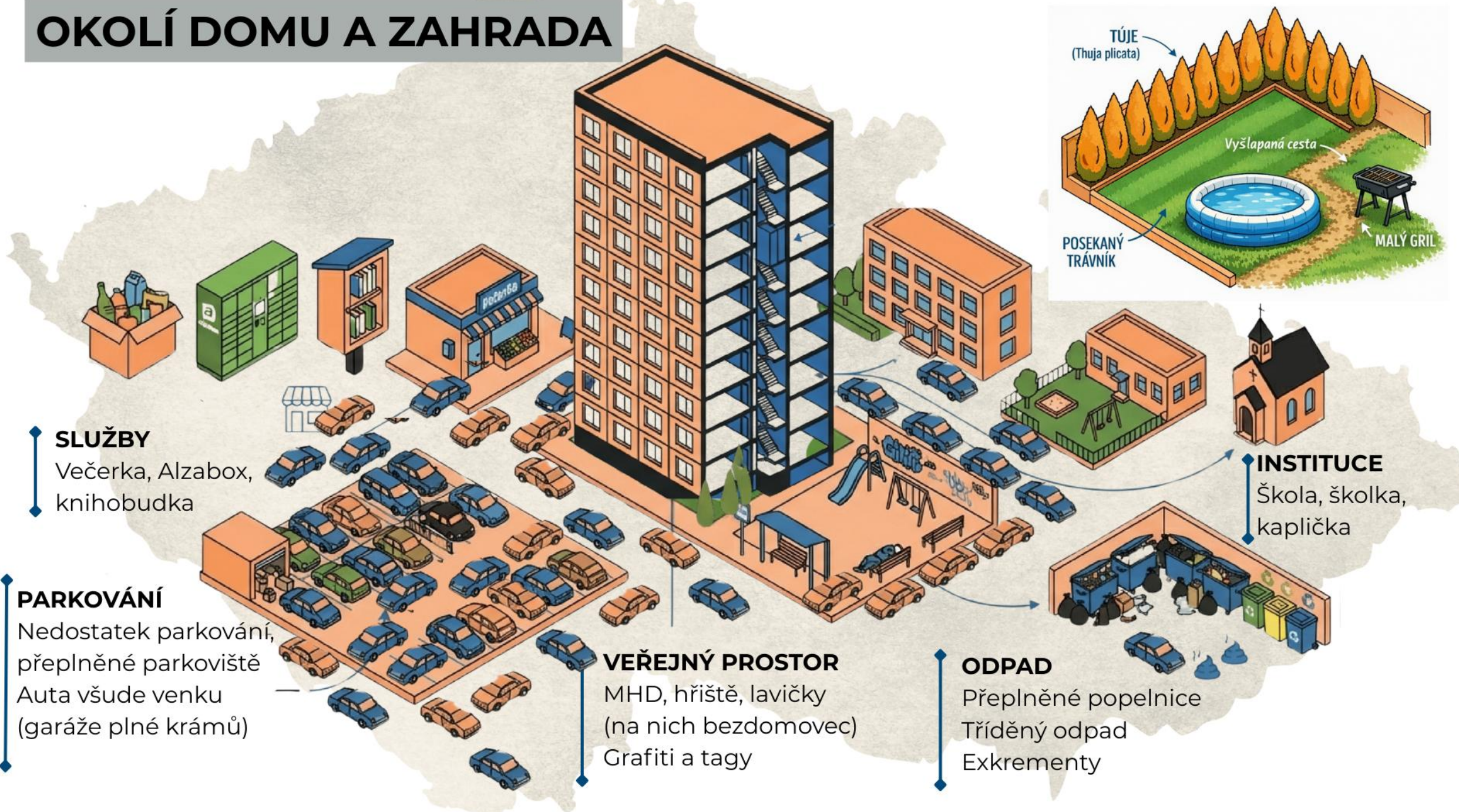
Big Brother v teplácích.

Česko jako DŮM a jeho OKOLÍ

- **Jsme zvyklí mít všechno blízko** – v dochozí vzdálenosti (nechceme dojíždět, ale docházet)
 - S tím souvisí také fakt, že máme 6 000 obcí a v každé obci chceme mít dokonalou infrastrukturu od školy, přes hospodu až k Alzaboxu
- Okolo domu musí **být příroda / zeleň**
- **Zahrada je sice konzervativní** (túje, kůlna, záhony), ale nesmí tam chybět gril a bazén
- Vyšlapáváme si své **vlastní chodníčky**
- Jsme zvyklí na **veřejnou dopravu**, ale také na to, že auta parkují všude a je jich hodně
- Určitě chceme **tříděný odpad**, ale popelnice máme přeplněné, protože pořád nakupujeme a šetříme na frekvenci vývozu popelnic

OKOLÍ DOMU A ZAHRADA

SLUŽBY

Večerka, Alzabox,
knihobudka

PARKOVÁNÍ

Nedostatek parkování,
přeplněné parkoviště
Auta všude venku
(garáže plné krámů)

VEŘEJNÝ PROSTOR

MHD, hřiště, lavičky
(na nich bezdomovec)
Grafiti a tagy

ODPAD

Přeplněné popelnice
Tříděný odpad
Exkrementy

INSTITUCE

Škola, školka,
kaplička

POSEKANÝ
TRÁVNÍK

TÚJE
(Thuja plicata)

Vyšlapaná cesta

MALÝ GRIL

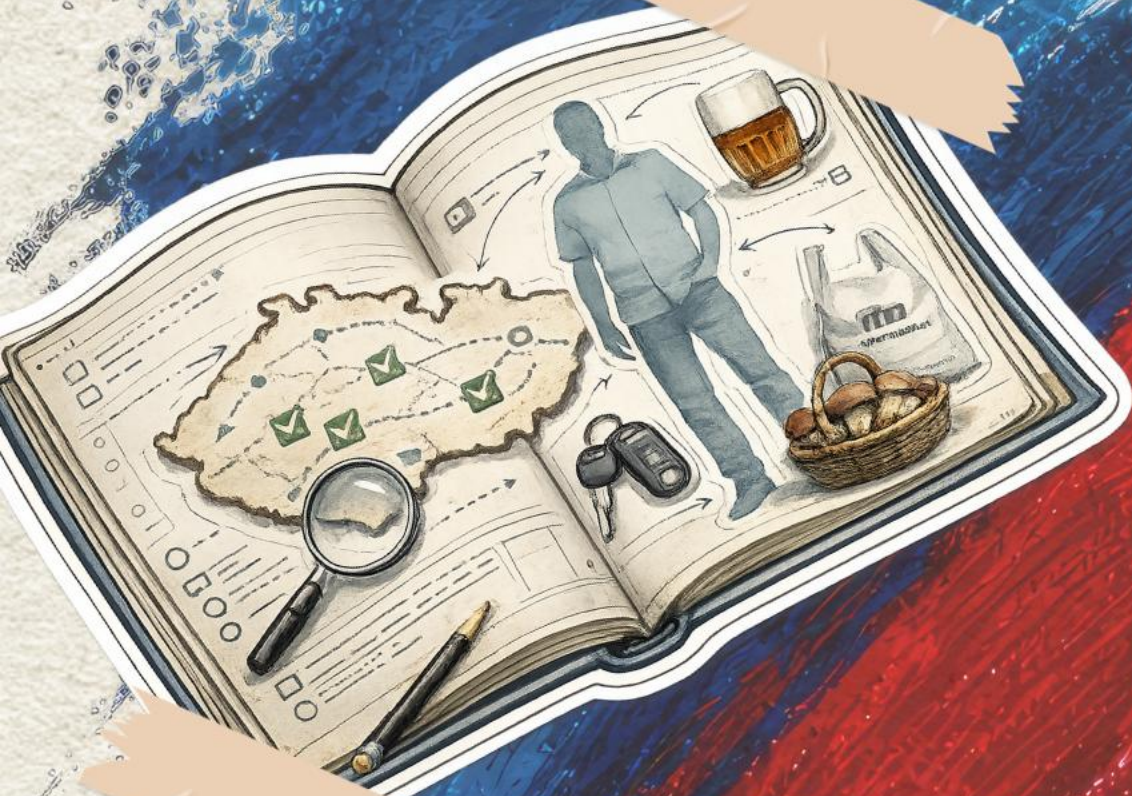
Manuál na Čechy

- **„Užíváme si“**, že je to s námi těžké a nový člověk musí mít snahu a trpělivost, abychom ho přijali
- **Zdůrazňujeme humor a nadhled**
- Velmi oceňujeme snahu **mluvit česky**
- **Potřebujeme, aby se nám přizpůsobil**, aby se choval podobně jako my – cizí kulturu pro zpestření rádi poznáme, ale nechceme tu cizí vliv, protože se obáváme tlaku na naše přizpůsobení
- **Alkohol (pivo) stále funguje jako kulturní symbol** a stmelovací prvek

Manuál na Čechy

Nechovej se jako kokos ...

**Pokud chápeš,
máš šanci**

**Pozor! Vstup
na vlastní
nebezpečí**

NUTNÁ VÝBAVA:

Řízek, bramborový
salát, pivo

Pes s vodítkem

Chalupa, košík
na houby

Specifický smysl
pro humor

Igelitka nebo
sandály

Vlastní názor
na cokoliv

Znáť hlášky z filmů,
divadel atd.

Základy češtiny

POZOR:

Když omezuješ
někoho jiného

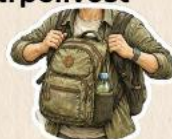
Pomalů na nás /
trpělivost

Nebát se říct svůj
názor / ozvat se

Pervitin nezkoušej,
dej si radši pivo

Batoh dopředu

Pozor na
opilce a zloděje

Na pití alkoholu (nesnaž se s námi držet krok)

PRAVIDLA:

Co nejvyšší kvalita co
nejrychleji a nejlevněji

Dodržuj dopravní
předpisy (+10 km)

Neboj se ozvat

Důvěřuj, ale prověřuj

AUTORITY:

Mít trpělivost s úřady

Servilita, asertivita,
korupce

Na všechno musíš mít
papír, nic nemaž (důkazy)

Otvírej obálky
s pruhem

TIPY:

Když něco chceš,
stačí pozvat na pivo

Hlídej si peněženku
nebo okolí

Neztratit důvěru
a nezradit (nás)

Projev o nás
zájem

Moc nevyčínat

Nepij na lačno

Náš český
humor

Nepoužívej
Českou poštu

Peníze nepůjčuj
ani kamarádovi

Bez práce
nejsou koláče

Nepropagovat příliš
odlišnou kulturu

Schopnost nenechat se
napálit (šmejdi, taxi atd.)

Snažit se mluvit česky

Dochvilnost

ZÁVĚR:

Náhled

To zvládneš, ale
není to zadarmo

Víra, rodina a další hodnoty

Ateistů z přesvědčení není většina, ale jen necelá třetina

... a praktikujících věřících jen 6 %

... ženy jsou více nakloněné „věřit v něco“

- Většina (82 %) si myslí, že se morálka klidně obejde bez náboženství
- Pro **72 %** je víra **intimní záležitostí**
- **Církev má mezi lidmi špatnou pověst kvůli:**
 - Snaze „mluvit lidem do života“ (53 %)
 - Své touze po majetku a moci (31 %)
 - Agresivnímu prosazování víry (25 %)
 - Přílišné svázanosti pravidly a tradicemi (24 %)
 - Podle 28 % populace nemá pozitivní přínos v dnešním světě

Jsou Češi opravdu největší ateisté ve světě?

- **Češi jsou určitě málo organizovaní v církvích a málo formálně praktikující**
 - Nechceme se podřizovat autoritě
 - Nechceme být nuceni něco dělat pravidelně a podle pravidel – nemáme v sobě respekt k disciplíně
 - Historické důvody: perzekuce církve před rokem 1989, rekatolizace českých zemí po r. 1620 atd.
- **Víra je více individualizovaná, zvnitřněná, „poskládaná“ tak, aby nám „vyhovovala“ a abychom byli maximálně „svobodní“, zároveň není víra důvodem ke konfliktům uvnitř společnosti**
- **Víra je pro Čechy velmi intimní téma (až tabu)**
 - na veřejnosti se o ní příliš nemluví a nemáme potřebu ji prezentovat rituály, jako je pravidelná návštěva kostela
- **Dodržujeme křesťanské tradice, odkazujeme se na Desatero, v běžném jazyce často využíváme duchovní symboly, obdivujeme a máme rádi kostely**

Jsou Češi opravdu největší ateisté ve světě? Citace

- **z pohodlnosti (nejsme v církvích)**, protože je jenom malý procento lidí, kteří v neděli si řeknou, že vstanou brzo ráno a půjdou do kostela, protože ten současnej život je tak rychlej a nabitej, že když přijde víkend, tak to lidi upozadí
- **taky asi dědictví toho komunismu, kdy ty církve byly 40 let zesměšňovány, a ty vazby už jsou zpřetrhaný a ty lidi se tam nevrátěj.** Tam je čára v tý výchově, v předávání z generace na generaci a když se to jednou zpřetrhá, tak už to nikdo nedá zpátky. A navíc už před tím komunismem tady ta víra nebyla na tak vysoký úrovni, nebylo tady tak velký procento lidí jako v tom Polsku nebo na tom Slovensku. Už za první republiky to tady nebylo moc slavný s tím.
- **Já jsem třeba zklamaná, že lidi, kteří vyznávají to náboženství, tak se potom podle toho nechovají. Jsem si toho všimla často.** Člověk má věřit, že nějaká vyšší moc existuje, třeba na to věřím já, snažím se podle toho chovat, aby se mi to v nějaký špatný energii nevrátilo, ale nevěřím tomu, že když člověk udělá něco zlého a jde ke zpovědi a hned si myslí, že když to řekl někde, tak že je očištěn. To si myslím, že tohle i hodně lidí odradilo, když používal racionálně mozek, tak že takhle to v tom náboženství funguje, že **Češi jsou v tomhle víc racionální než jiný národy.**
- **Myslím, že ani tomu nepřikládáme takový význam u nás v České republice.** Když to vidím někde ve světě, lidé jsou schopni se kvůli tomu poprat nebo se dokonce zabít. U nás to bereme tak, že věříš nebo nevěříš, a přistupujeme k tomu mnohem volněji.

Rodina je zásadní hodnotou Čechů

RODINA
1. místo (82 %)

Více ženy
Generace 35+ let
VŠ vzdělání
Praha a malé obce

PRÁCE A KARIÉRA
2. místo (44 %)

Na 1. místě pro 7 %
Výrazné 2. místo pro
GenZ+Y+X
(ekonomicky
aktivní)
a také pro Prahu

OSOBNÍ SVOBODA
A KONÍČKY
2. místo (41 %)

Důležitější pro ženy
a také pro seniory

Pro GenZ je
důležitější práce než
svoboda a koníčky

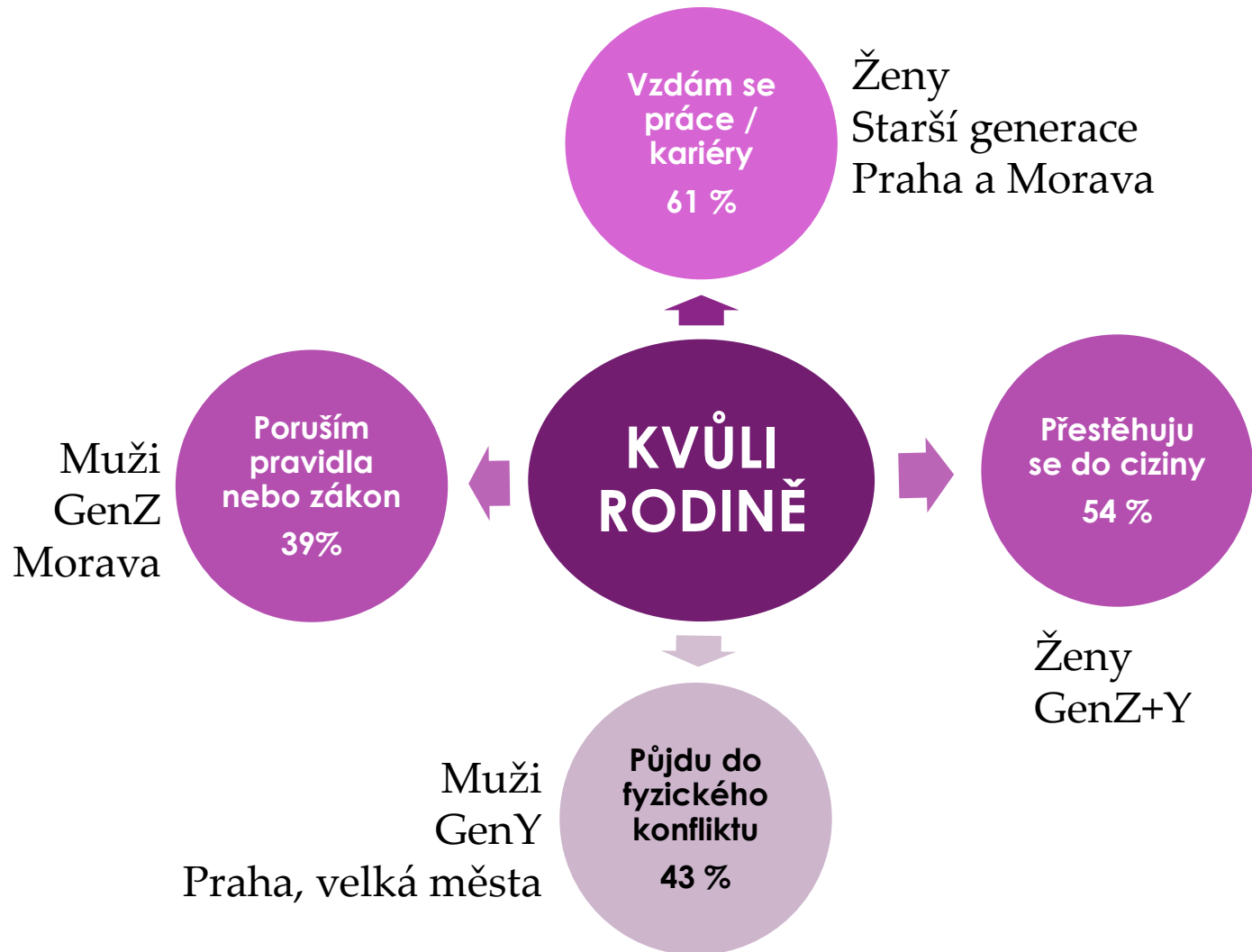
VEŘEJNÝ PROSPĚCH
(pomoc druhým, politika,
dobrovolnictví)
4. místo (76 %)

Na 1.+2. místo ho
dává 7 % populace

Rodina má absolutní přednost před osobními zájmy pro 46 % populace

- Častěji jsou to ženy a generace X + baby boomers
- Upřednostňování rodiny nesouvisí se vzděláním, je mírně silnější v menších městech a obcích
- **GenZ pomůže, pokud se jim to zrovna hodí a nenaruší jim to důležité plány (59 %) – pravděpodobně dojde ke změně, pokud se změní jejich životní situace (svatba, dítě/děti, pomoc starším rodičům)**

Co jsme ochotni rodině „obětovat“?

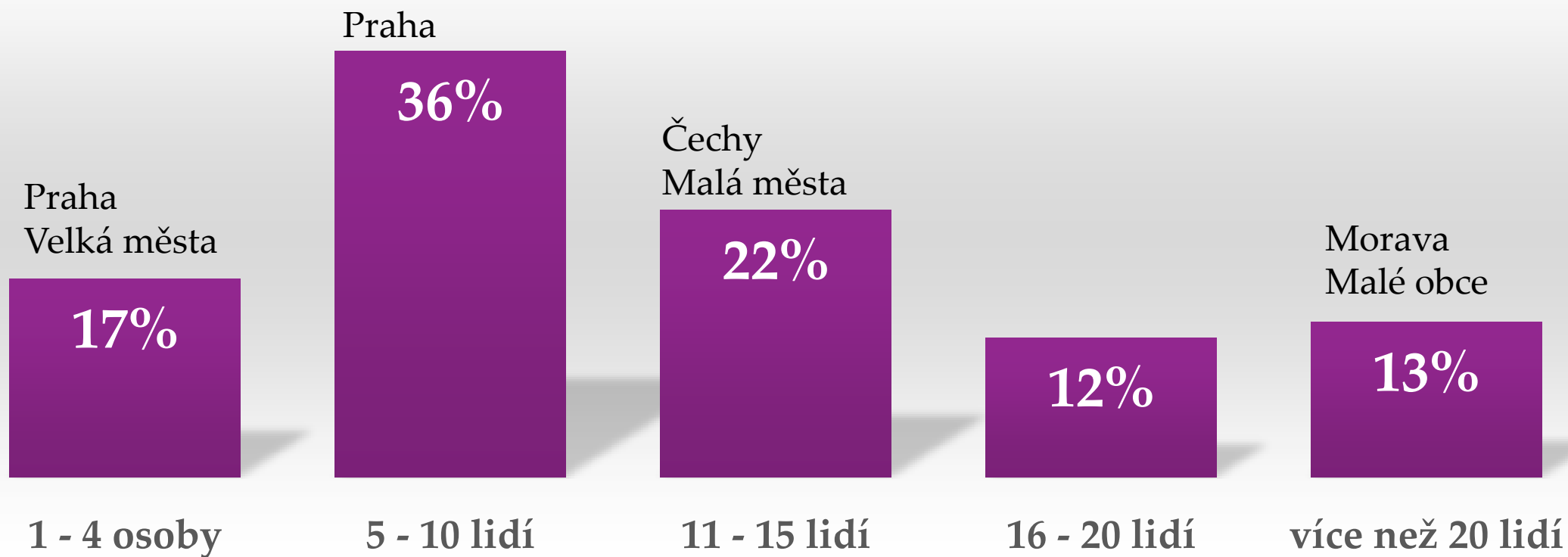
ALE:

NEVEZMU SI VYSOKÝ ÚVĚR (pouze 18 % lidí by se zadlužilo kvůli blízkým)

Jak velká je česká rodina? Zhruba polovina populace se vejde do 10 lidí, druhá půlka má větší rodinu

Velikost české rodiny

Můžete nám říci, jak velká je Vaše rodina? Kolik lidí z rodiny byste pozval/a na nějakou významnou oslavu? (jubileum, svatba, promoce atd.)?

Obecně platné statementy o rodině

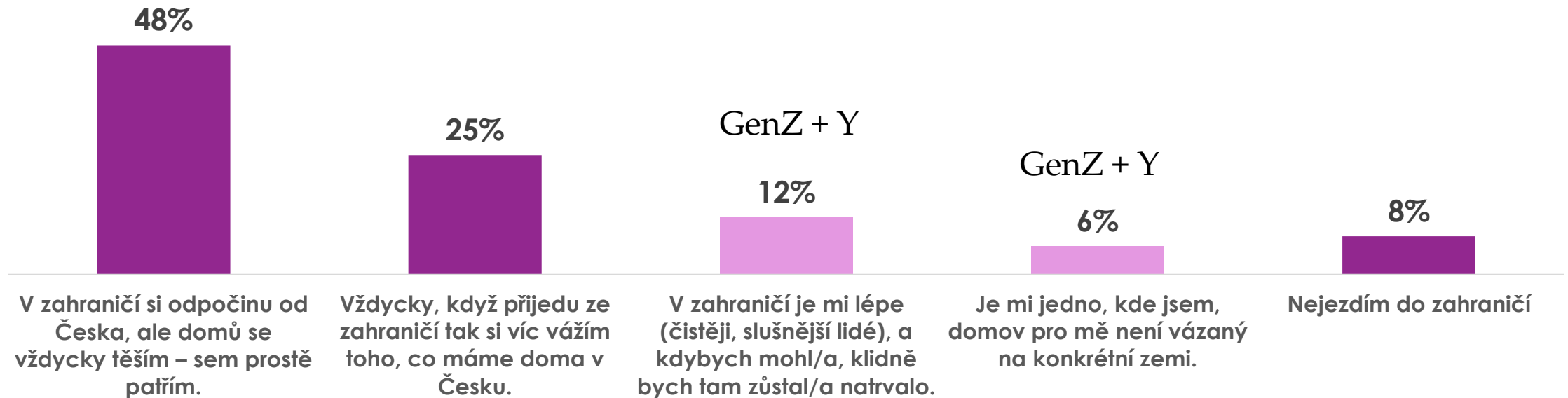
88 % Rodina je pro mě důležitější než stát.

85 % Nejlepší investice, kterou může člověk v životě udělat, je mít dobré vztahy v rodině.

80 % Stát má rodiny podporovat, ne je definovat.

Většina Čechů se ráda vrací z ciziny domů, mladší generace jsou trošku více kosmopolitní (ale také se to týká jen jejich části)

Mnoho lidí říká, že když vyjedou za hranice, uleví se jim, že jsou v 'jiném světě'. Ale když se vrací domů, cítí zase jiný druh spokojenosti. Jak to máte vy?

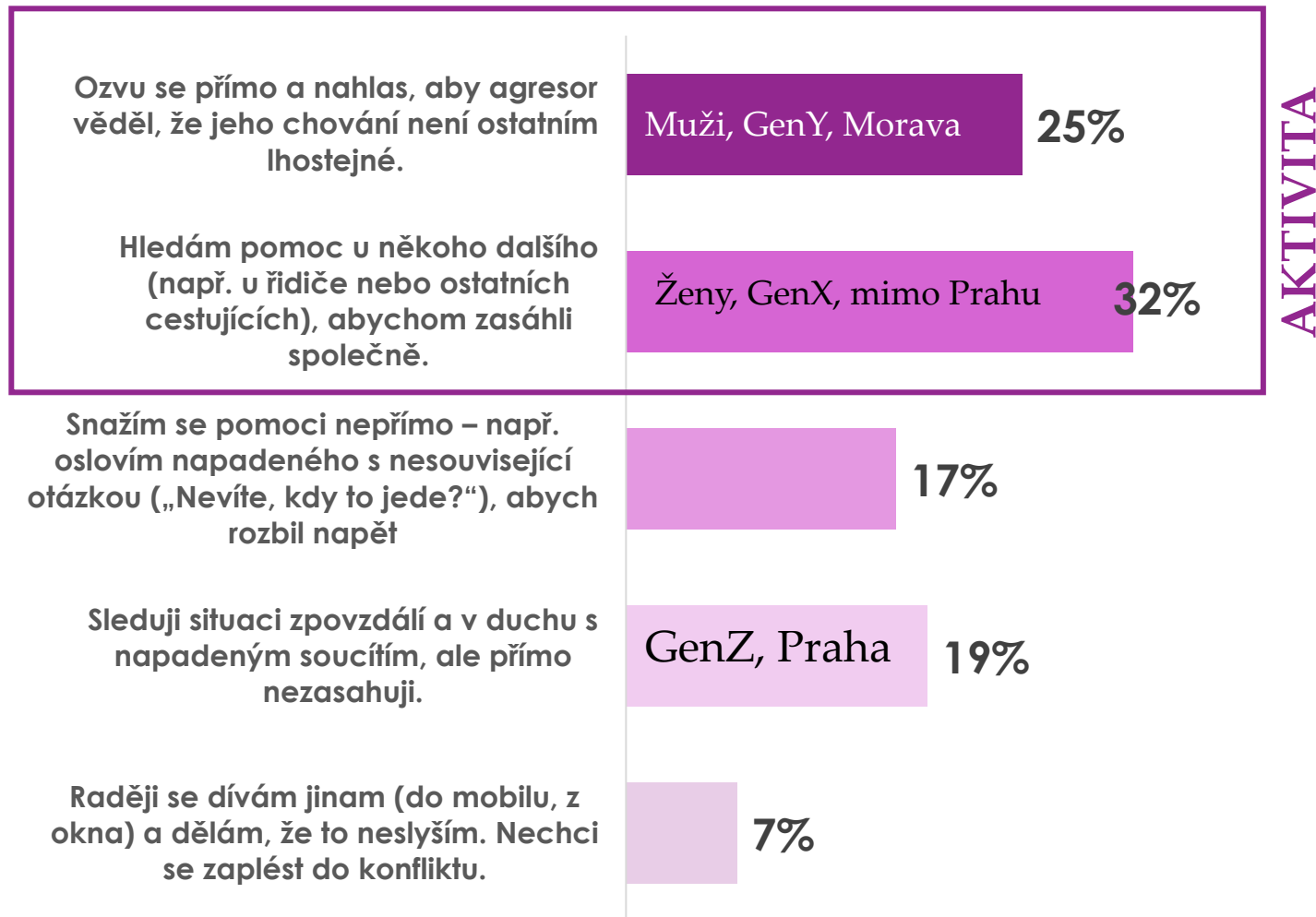

Jak se chováme
v každodenních krizových
situacích?

Při nepříjemné situaci ve veřejné dopravě deklaruje polovina lidí aktivitu

SITUACE 1:

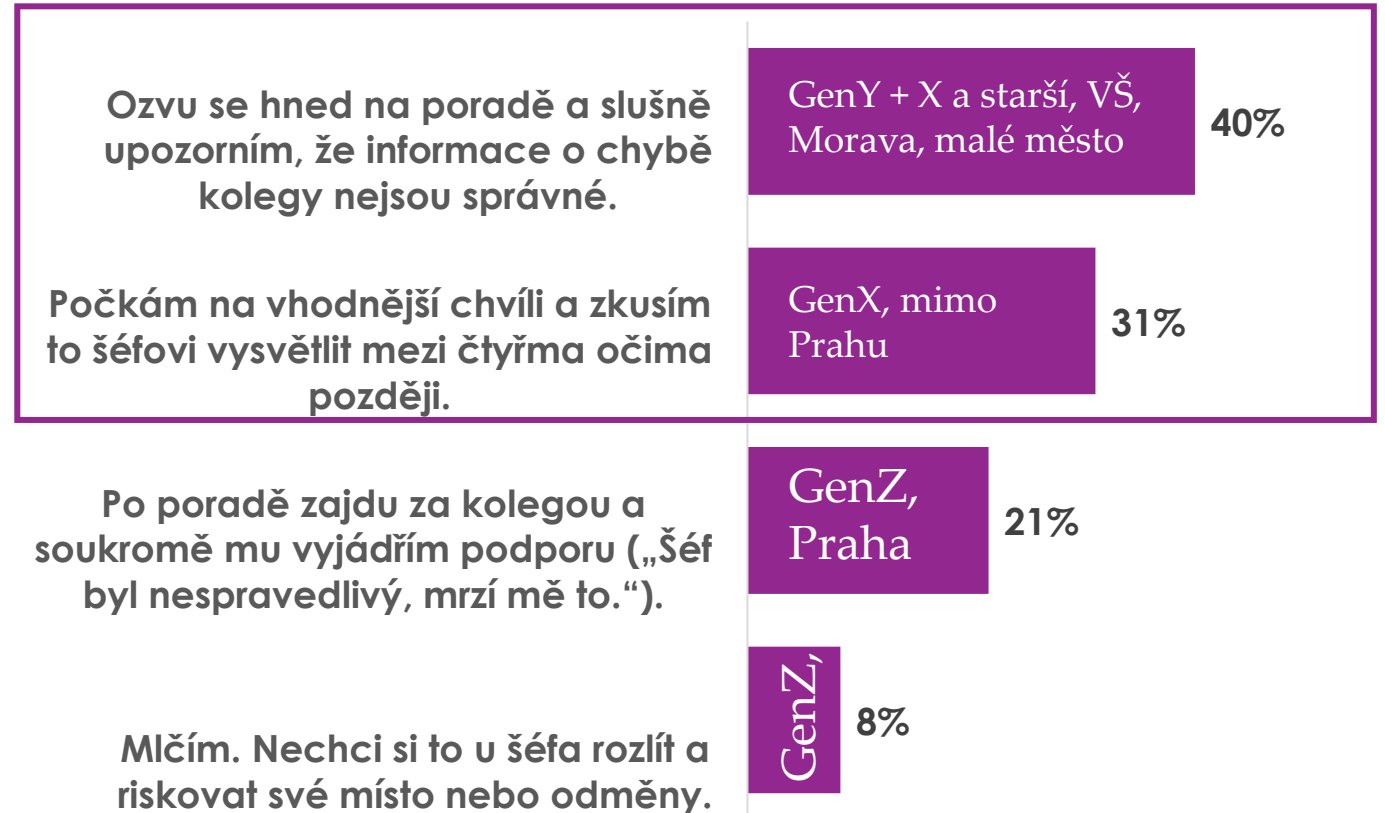
V MHD nebo na zastávce vidíte, jak někdo slovně velmi hrubě a agresivně napadá někoho, kdo se zjevně neumí bránit (např. staršího člověka, cizince nebo studenta).

Zastat se kolegy veřejně před šéfem dovede 40 % lidí (alespoň to tvrdí)

SITUACE 2:

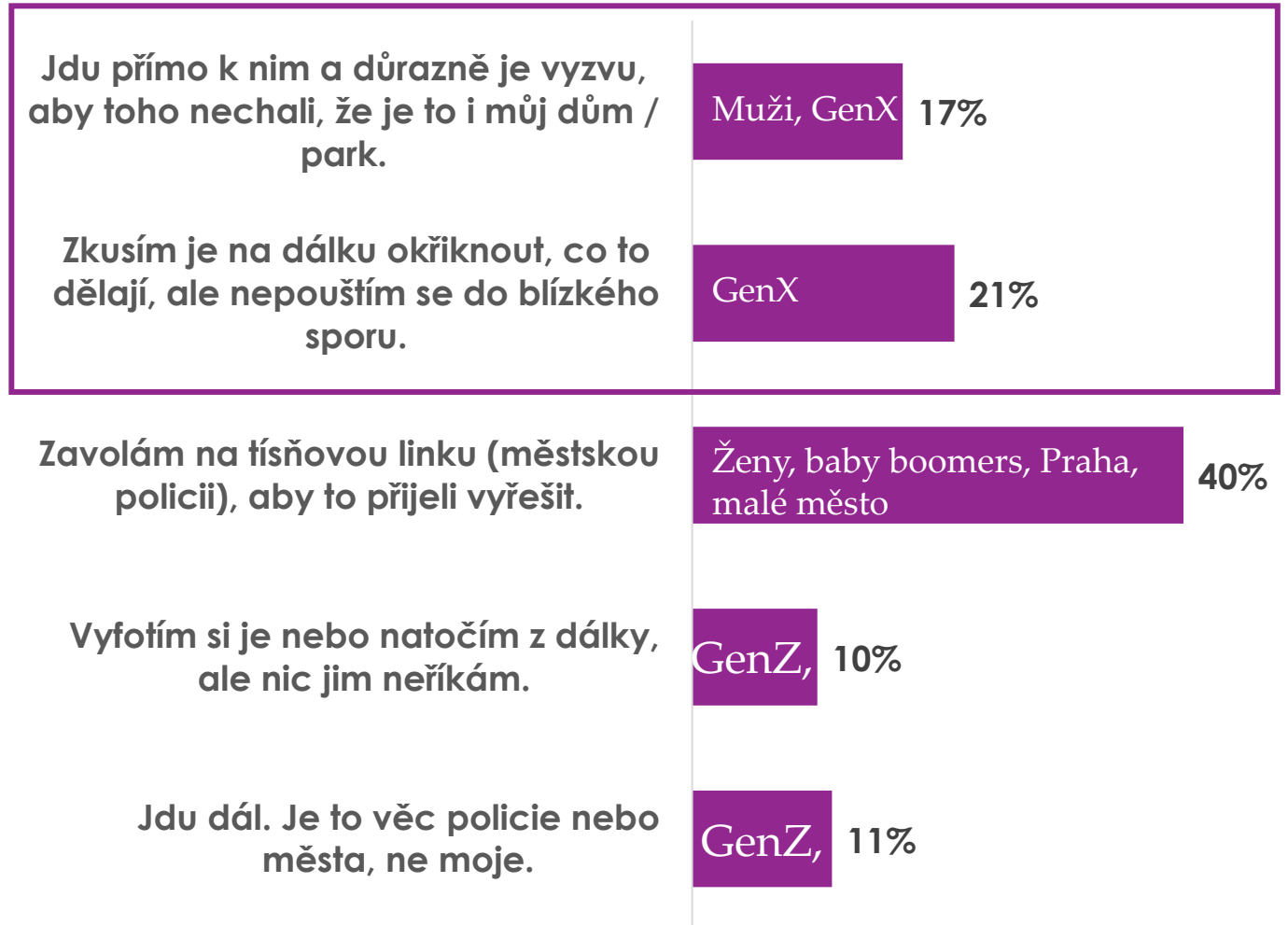
Váš kolega, o kterém víte, že je slušný a pracovitý, je na poradě nespravedlivě „pokárán“ šéfem za chybu, kterou prokazatelně neudělal.

Setkání s vandalstvím nejčastěji řešíme telefonátem na 112

SITUACE 3:

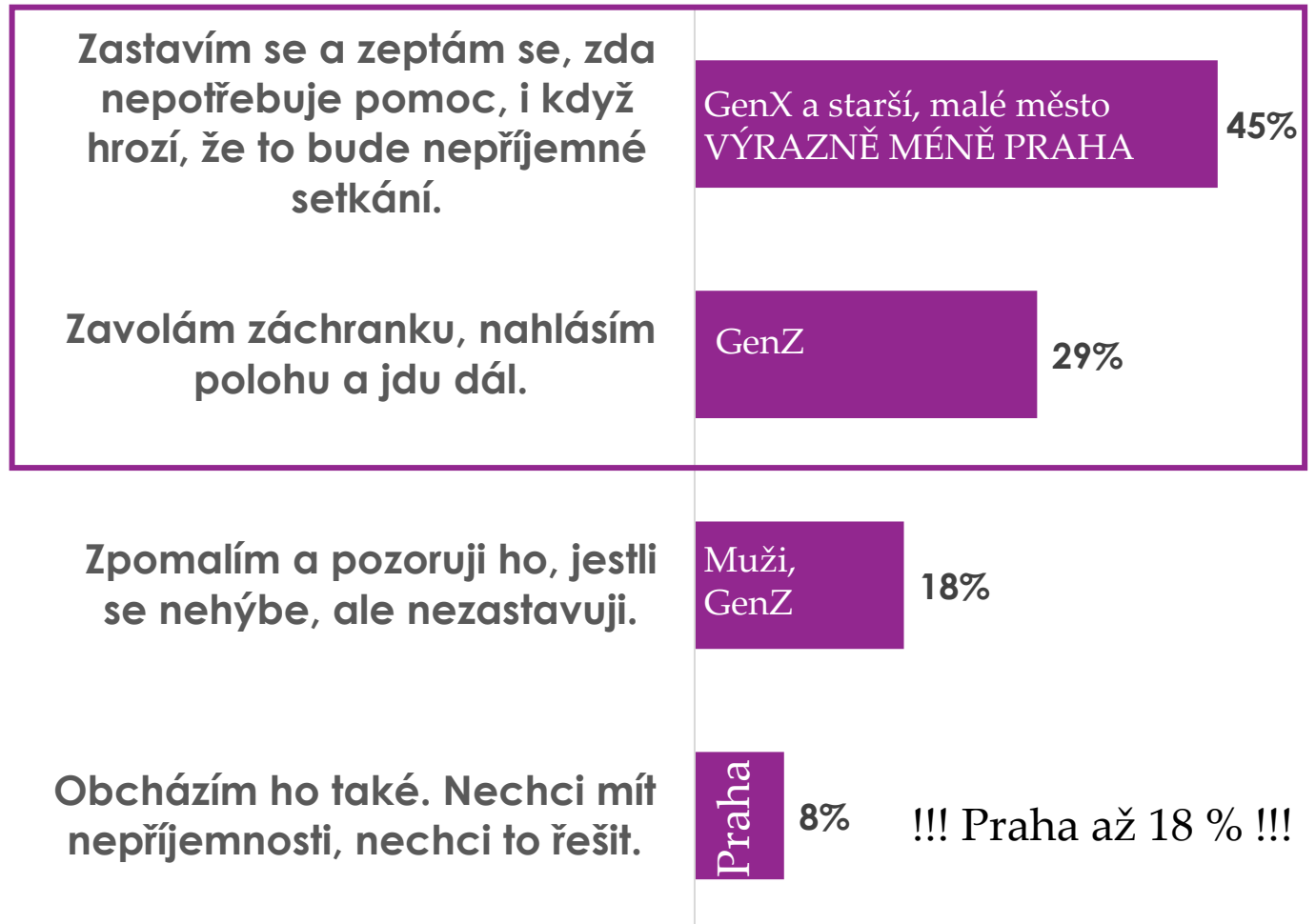
Vidíte skupinku mladých lidí (nebo souseda), jak úmyslně ničí lavičku v parku před domem nebo čmárají po čerstvě opravené fasádě.

Setkání se zmateným člověkem na ulici řešíme často velmi aktivně

SITUACE 4:

Na rušné ulici vidíte člověka, který sedí na zemi a vypadá zmateně. Ostatní ho obcházejí, jako by byl opilý nebo pod vlivem drog.

AKTIVITA

Co nutně potřebujeme
a co je „nice to have“?
A co si můžeme dovolit?

Pro GenZ je rychlý internet stejně nutný jako dlouhodobě zabezpečené bydlení

Naopak vlastní bydlení už požaduje „jen“ 56 % z nich – předcházející generace vlastnické bydlení upřednostňují výrazněji a stejně tak finanční rezervu nebo mít k dispozici auto.

Pro mladou generaci je důležité nešetřit tolik na kvalitě jídla a užívat si kulturní zážitky nebo si zajít do restaurace.

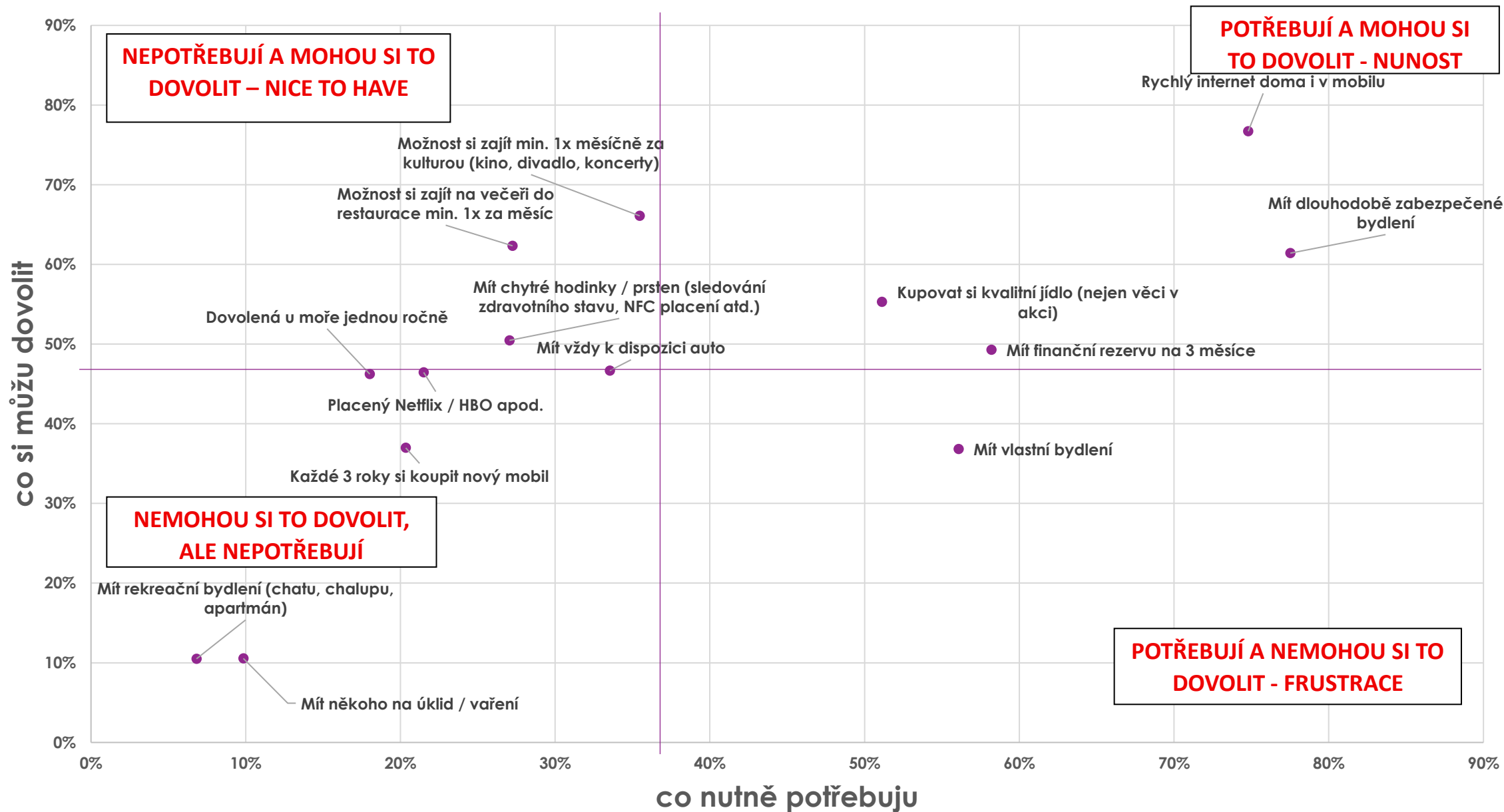
Co <u>nutně</u> potřebují k životu?	Gen Z	Gen Y	Gen X	Baby Boomers
Mít dlouhodobě zabezpečené bydlení	<u>78%</u>	83%	84%	88%
Rychlý internet doma i v mobilu	<u>75%</u>	57%	47%	31%
Mít finanční rezervu na 3 měsíce	58%	64%	71%	70%
Mít vlastní bydlení	56%	68%	73%	78%
Kupovat si kvalitní jídlo (nejen věci v akci)	51%	47%	40%	33%
Možnost si zajít min. 1x měsíčně za kulturou (kino, divadlo, koncerty)	<u>35%</u>	23%	15%	13%
Mít vždy k dispozici auto	34%	55%	57%	45%
Možnost si zajít na večeři do restaurace min. 1x za měsíc	<u>27%</u>	21%	14%	9%
Mít chytré hodinky / prsten (sledování zdravotního stavu, NFC placení atd.)	<u>27%</u>	18%	15%	9%
Placený Netflix / HBO apod.	<u>22%</u>	16%	12%	7%
Každé 3 roky si koupit nový mobil	<u>20%</u>	13%	6%	6%
Dovolená u moře jednou ročně	<u>18%</u>	<u>22%</u>	<u>19%</u>	12%
Mít někoho na úklid / vaření	10%	12%	11%	11%
Mít rekreační bydlení (chatu, chalupu, apartmán)	7%	9%	<u>15%</u>	<u>15%</u>

GenZ směřuje své finance do rychlého internetu ve stejné míře jako boomers do 3měsíční rezervy

Upřednostňování některých položek souvisí jak s věkem, tak také se životní situací. GenZ, která žije ještě často single nebo v páru bez dětí, má jiné priority než generace, které už mají pracovní a rodinnou historii.

Co si mohou dovolit?	Gen Z	Gen Y	Gen X	Baby Boomers
Rychlý internet doma i v mobilu	77%	72%	67%	48%
Možnost si zajít min. 1x měsíčně za kulturou (kino, divadlo, koncerty)	66%	57%	52%	38%
Možnost si zajít na večeři do restaurace min. 1x za měsíc	62%	56%	55%	44%
Mít dlouhodobě zabezpečené bydlení	61%	71%	75%	76%
Kupovat si kvalitní jídlo (nejen věci v akci)	55%	59%	60%	52%
Mít chytré hodinky / prsten (sledování zdravotního stavu, NFC placení atd.)	50%	46%	37%	26%
Mít finanční rezervu na 3 měsíce	49%	54%	62%	76%
Mít vždy k dispozici auto	47%	69%	73%	65%
Placený Netflix / HBO apod.	46%	44%	37%	22%
Dovolená u moře jednou ročně	46%	45%	45%	31%
Každé 3 roky si koupit nový mobil	37%	30%	28%	15%
Mít vlastní bydlení	37%	63%	71%	80%
Mít někoho na úklid / vaření	11%	13%	15%	11%
Mít rekreační bydlení (chatu, chalupu, apartmán)	10%	16%	20%	26%

GENERACE Z

Migrace a vše, co s tím
souvisí

Migrace rozděluje společnost na dvě poloviny

Jediný rozdíl mezi generací Z a baby boomers je, že mírnou většinu mají opoziční názory:

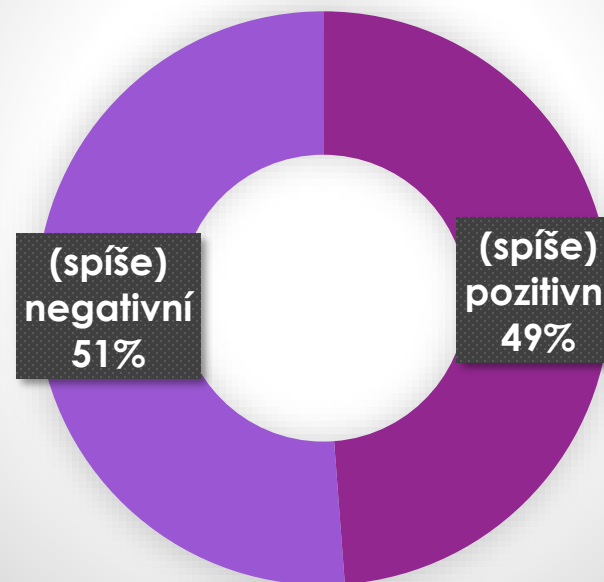
GEN Z má spíše pozitivní náhled (55 %), baby boomers spíše negativní (55 %).

Gen Y je přesně rozdělena 50 % na 50 %.

Velkou roli hraje vzdělání – VŠ vnímá v 62 % pozitivní přínosy, lidé bez maturity to mají obráceně.

Potvrzuje se zjištění ze skupinových diskuzí, že lidé s vyšším vzděláním se setkávají s cizinci, kteří jsou také často vzdělanější, chodí s nimi do práce nebo mají podobné zájmy a díky znalosti jazyků si víc rozumějí. Lidé s nižším vzděláním narážejí na jazykovou bariéru, ale také mohou mít pocit „konkurence“ na pracovním nebo sociálním trhu.

Mají podle Vás současní přistěhovalci, kteří žijí v ČR, pozitivní nebo negativní přínos pro Česko?

Pozitivní vnímání se pojí především s trhem práce, negace je spojena se špatnou integrací, zneužívání dávek a bezpečnostními obavami

DŮVODY PRO SPÍŠE POZITIVNÍ VNÍMÁNÍ MIGRACE

<p>Vyplňování mezer na trhu práce (nedostatek lidí), 47%</p>	<p>Ekonomický přínos – práce / výkon ekonomiky, 16%</p>
	<p>Argumenty o obohacení kultury, 16%</p>
	<p>Přínos pro veřejné finance – daně/pojištění/důchody, 8%</p>

DŮVODY PRO SPÍŠE NEGATIVNÍ VNÍMÁNÍ MIGRACE

<p>Integrace a respekt k pravidlům – (ne)začlenění, jazyk, dodržování norem, 25%</p>	<p>Bezpečnostní obavy – kriminalita / násilí / drogy / sexuální násilí, 21%</p>	
	<p>Negativní dopad na pracovní trh – mzdy / vytlačování Čechů / preference zaměstnavatelů, 8%</p>	<p>Systémová férovost a polarizace – „dvojitý metr“, privilegia, rozdělování společnosti, 7%</p>
	<p>Zneužívání sociálních dávek / sociálního systému, 21%</p>	<p>Argumenty o ohrožení kultury – intolerance našeho způsobu života, chování k ženám, 6%</p>
	<p>Zneužívání zdravotnictví a veřejných služeb (školy/úřady/lékaři), 7%</p>	

Zásadní pro dobrou integraci cizinců a jejich přijetí v české společnosti je:

- **Aby pracovali a nebyli závislí na dávkách – 48 % lidí to uvede jako ten nejdůležitější faktor**
- **Pouze 5 % lidí uvádí jako nejdůležitější, aby se vzdali svých původních zvyků nebo náboženství**
- Znalost češtiny a dodržování „našich“ pravidel je srovnatelně na 2. – 3. místě
- 35 % populace má mezi cizinci přátele a kolegy, mezi GenZ je to 45 %
- Špatnou osobní zkušenost deklaruje 12 % (napříč generacemi, vzděláním nebo regionem)

V sociální oblasti nejdříve Češi, až potom cizinci (a případně až když splní svou daňovou povinnost)

Nejsou zásadní rozdíly mezi GenZ a staršími, mírný příklon k větší solidaritě a benevolenci je patrný u vzdělanější a více zcestovalé populace (ale jedná se o rozdíly v řádu 5 %).

Představte si, že stát má omezený balík peněz na sociální podporu. Ke kterému názoru se přikláníte?

Stát musí nejdříve stoprocentně zajistit své vlastní občany, a teprve pokud něco zbyde, může pomáhat cizincům.

47%

Cizinci by měli mít nárok na pomoc jen tehdy, pokud u nás už roky pracují a odvádějí daně.

27%

Pomoc musí dostat každý, kdo je v nouzi, bez ohledu na to, odkud pochází.

26%

Za souseda nechceme mít Araba, Roma nebo Afghánce, ale nově také Rusa

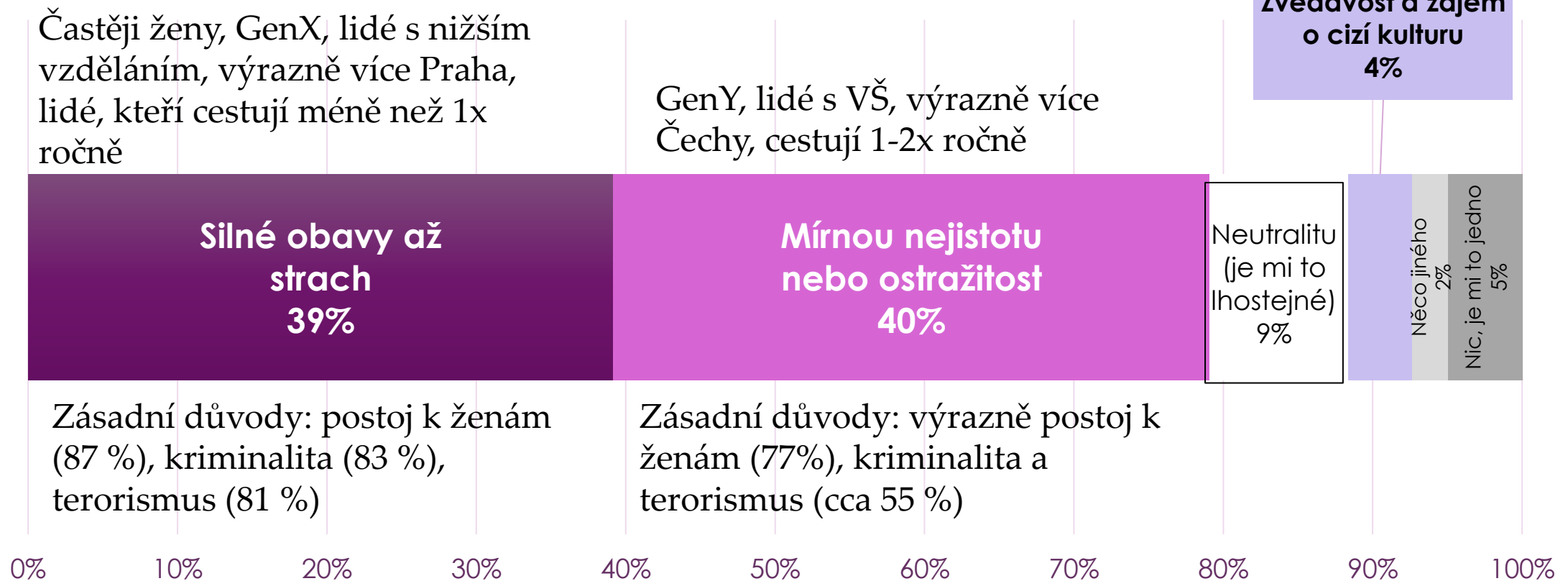
- určitě nám nevadí Slováci, Němci nebo Američané, ale také židé nebo Vietnamci
 - Židé jsou velmi dobře přijímáni v 78 %, u GenZ je patrný pokles na 70 %
- Ukrajinci jsou velmi dobře přijímáni v 55 % a naprosto odmítáni pouze v 5 %
- Rusové jsou velmi dobře přijímáni pouze 31 % - u GenZ jen ve 25 %, u baby boomers v 35 %
- *Naprostá shoda s výsledky skupinových diskuzí, které vysvětlují neakceptaci u arabských a romských domácností jejich jiným způsobem života (více hluku, jiné zvyky, obavy z kriminality) a u Rusů tím, že napadli Ukrajinu*

Jak byste nesl/a, kdyby byl váš soused:	Velmi dobře, bez problémů	Nebylo by mi to příjemné	Nesl/a bych to těžce	Pokládal/a bych to za zcela nepřijatelné
Slovák	91%	7%	1%	1%
Američan	83%	14%	2%	1%
Žid	78%	16%	3%	2%
Němec	77%	19%	3%	1%
Vietnamec	74%	22%	3%	1%
Ukrajinec	55%	30%	9%	5%
Rus	31%	35%	18%	16%
Arab	27%	36%	20%	17%
Rom	24%	39%	22%	14%
Afghánec	21%	34%	23%	21%

Islám a vztah k němu

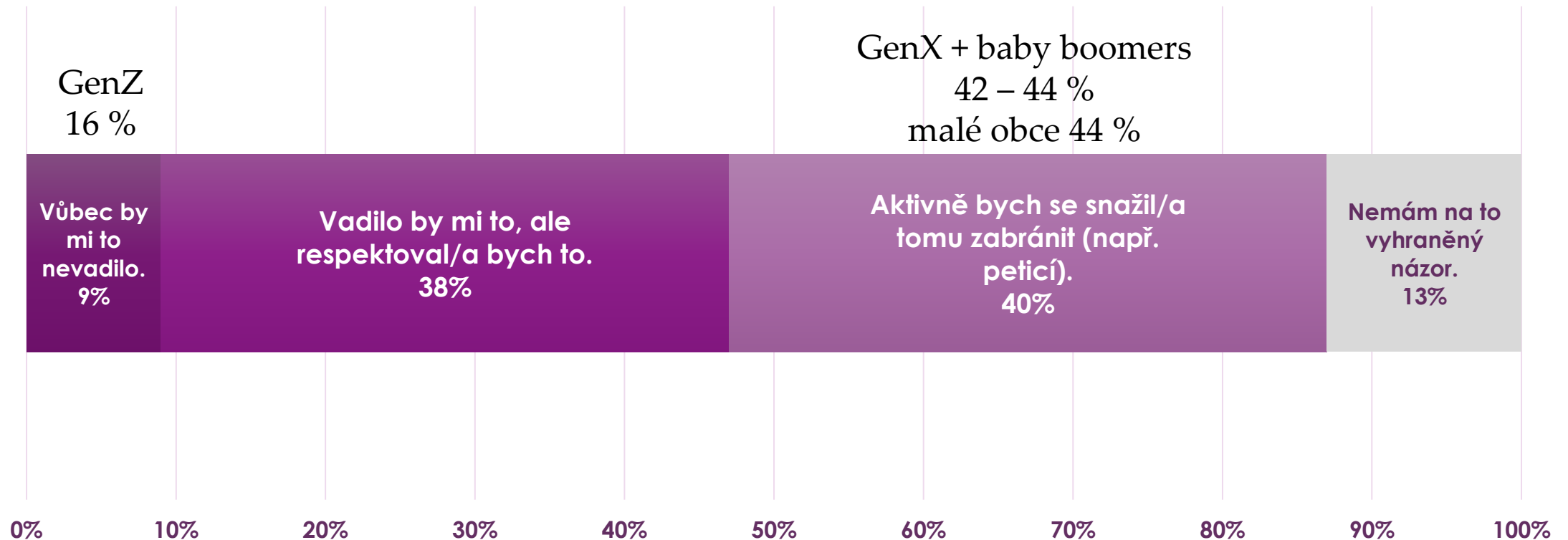
Islám je pro nás buď zdrojem strachu nebo nejistoty

Jaký pocit ve vás vyvolává slovo „islám“?

Výstavba mešity bude polarizovat, mladší generace budou více respektovat, starší více bránit, malé obce se také budou více bránit než města

Jak byste reagoval(a), kdyby se ve vašem sousedství měla otevřít modlitebna nebo kulturní centrum pro muslimy?

Češi a islám

- **Určité napětí mezi respektem k náboženské svobodě a ochranou vlastních kulturních hodnot a zvyků** = obavu nepůsobí samotné náboženství (mnoho o něm nevíme, má mnoho podob a výkladů atd.), ale kultura, která je s ním spojená a lidé, kteří tuto kulturu prosazují
- Zásadní jsou **obavy z nekompability kultur kvůli omezení práv žen, jinému stylu oblékání, silnému mužskému principu a násilí** → Češi se nechtějí vzdát svých zvyků a kultury a mají obavy, že migrace povede k tomuto tlaku stejně jako v západní Evropě → převažuje požadavek na přísnou imigrační politiku a schvalování současného nastavení
- **Mediální obraz islámu = teror, násilí, bezpráví, rozpínavost, útlak Evropanů**
- **Osobní zkušenosti s muslimy jsou převážně pozitivní:**
 1. Na dovolené v těchto zemích, kde respektujeme jejich kulturu nebo jsme v uzavřených resortech, kde jsme na „našem“ kulturním území
 2. Pracovní / studijní, kde se stýkáme převážně se vzdělanějšími jednotlivci

Češi a islám

- **Negativní zkušenosti s islámem / muslimy**

- na veřejnosti se mohou chovat standardně, někteří respondenti s přímou rodinnou zkušeností (např. partnerství s muslimem) uvádějí, že v soukromí se projevuje dominance muže a odlišný přístup k ženám a dětem
- zážitky s kriminalitou nebo obtěžováním v zahraničí, jako bylo svědectví o rabování v německém marketu nebo nepříjemné pocity z „majetnického“ chování mužů vůči ženám ve Francii
- zkušenost s tím, že někteří muslimové odmítají respektovat místní pravidla a prosazují své vlastní zvyklosti, což je vnímáno jako projev nadřazenosti

Lidé jsou ochotni akceptovat **jednotlivce**, se kterými mají dobrou zkušenost, ale mají **strach z muslimů jako celku** nebo jako **masy**, která by mohla změnit kulturu společnosti

Češi a islám – citace

- *To je strach z jiného náboženství. A když by se o to lidé více zajímali, tak jako jasně, co si budeme povídat, Islám není úplně ideální. Ale lidé mají strach z toho, že by se museli podřídit, hm jo, tomu danému systému. To může, nedejbože, znamenat, že by museli začít poslouchat a všechno dělat podle nich.*
- *Měl jsem na střední škole spolužačku a její tatínek byl muslim původně z Egypta. Přestěhoval se sem a podnikal. Byl muslim, ale spíše sekulární, nedával to nějak najevo, nepropagoval. Ale byl úplně v pohodě. Vycházel jsem s ním úplně v pohodě, byl to sportovec, takovej akční. A měl teda jenom jednu ženu.*
- *Takže pokud oni přijmou tu naši kulturu, tak bych s tím jakoby problém neměl. Ale vadilo by mi to ve chvíli, kdy by nás začali nějak přetlačovat, a najednou zjistím, že tady žiju v jiné kultuře, než jsem byl třeba zvyklý.*
- *Jednak tady v Evropě, mi připadá, že se chovají jinak když jsou tady u nás. Když jsem byla třeba v Maroku. Osobně jsem se tam cítila trošku nervózně, dávala jsem si pozor na to, kdo je za mnou. Určitě velký rozdíl, když je tam žena, a nebo když je to muž. Takže se cítí jinak v různých situacích. Byla jsem tam s manželem a vlastně vždycky se obraceli na něj...to, jak se u nás žije, to, co bereme jako automatické, tak tam automatické není.*
- *Oni jsou takoví rychlí, z 0 na 100 to šlo rychle. Šlo ho rychle vytočit, stačilo špatně něco říct, a hnedka úplně vystřelil, prostě jako z ponožek, hnedka nastartování. Hádá se hned okamžitě, a klidně by se porval kvůli své pravdě, hlavně na tu víru a takový věci. O tom jsme se bavili, tak to bylo hodně citlivé. To nevím, jestli to tak mají všichni, ale hádám, že jo.*
- *My bychom měli trvat na našich pravidlech, když oni přijdou do našeho kostela. Oni svoje pravidla vymezili, my musíme vymezit své pravidlo.*

Odolnost společnosti

- **Jsme odolní = hodně vydržíme**
 - Myšleno v pozitivní i negativní konotaci

- + **Přežili jsme války, útlak, tyranii / diktaturu**
- + **Jsme schopni zvládnout přírodní katastrofy**
- + **Máme humor /nadhled**

- Necháme si líbit příliš moc, naše strategie je „ohnout záda“ a nechat si na ně naložit náklad, nesouhlas a odpor máme spíš uvnitř než navenek
- Jednotlivci jsou odolnější než celá společnost – ztrácíme vnitřní pojivo
- Díky novým technologiím přestávají platit dřívější jistoty

Pro běžnou populaci obtížně představitelné, co znamená „odolnost“, „odolná společnost“, nedokáží specifikovat, formulovat, mít názor, zobecnit

Vztahujeme se k sobě, své rodině, tomu, co známe – Česko už je pro nás moc velká a obecná skupina, nedokážeme abstrahovat

Odolnost společnosti – citace

Já si myslím, že **odolní nejsme, protože neustále čelíme masivnímu vlivu sociálních sítí, které na nás útočí ze všech stran.** Říkám si, že by třeba podvody měly ustoupit, ale máme pocit, že jsme byli odolní, a teď už tu **odolnost opravdu ztrácíme. Dnes se musíme neustále ověřovat, jestli informace nejsou dezinformace,** a už si ani nemůžeme být jisti, čemu věřit.

Vydrželi jsme Rusy. Všechno vydržíme.

My si vytvoříme takovou **bublinu okolo sebe, jako ochranný val a kryjeme to humorem.**

Jsme odolní, ale **mezi mladšími, jako jsem já, si myslím, že jsme výrazně méně odolní než starší generace,** kterou potkáváme. Co se týče způsobů, jak ulevit stresu nebo řešit situace, tak si myslím, že u mladších je ta odolnost výrazně nižší.

Máme taky trauma z toho, že nás vždycky každý prodal, vyměnil za něco... Jo, vždycky nás za něco někdo vyměnil, jako a my jsme za to nemohli. My jsme se chtěli bránit, že jo?

...protože **Češi mají podle mě velmi silnou vůli a velmi silné osobnosti,** a to vychází z naší historie....

Takže jako opravdu si umíme ze všeho udělat legraci, a to je super, že **jsme jako odolní jako jedinci. No ale jako společnost, opravdu, vezte si, že průšvih je, že my neumíme už sebe tolerovat a nerespektujeme odlišné názory....**

Co s tím souvisí?

Vyjevené / zjevené češství v každodenním životě

- **Čeština**

- Složitá gramatika a výslovnost
- Kondicionály, neurčitost
- Zaměření na detaily - vyžadujeme precizní znalost gramatiky, jsme konzervativní při zavádění novotvarů, sjednocujeme dialekty

- **Je to jedna z našich jistot (mateřský jazyk)**
- **Vzbuzuje v nás hrdost a pocit výjimečnosti, zároveň nás sjednocuje – rozumíme si**

Vyjevené / zjevené češství v každodenním životě

- **SVJ = sdružení vlastníků jednotek (u rodinných domů = obec, zastupitelstvo)**
 - Individuální zájmy jsou nadřazené celku
 - Souhra v případě katastrofy / nutnosti (havárie vody)
 - Dlouhé vyjednávání / jednání = nízká akceschopnost
 - Dodržujeme pravidla, volíme vedení
 - Formalismus

Čech = introvert s lehkými maniodepresivními sklony

výhody

- Je tu klid, nedělá hluk
- Většina věcí funguje
- Nadšení pro věc (rychlá reakce, rychlá akce)
- Rodina je zásadní

nevýhody

- Není důsledný
- Není trpělivý, nemá výdrž
- Rychleji reaguje než přemýšlí – akceleruje v případě sociálních sítí
- Vůči autoritě nedokáže prosadit svoje a vzepřít se, takže se vzpírá v rámci bližšího okolí, kde si to kompenzuje, protože si to může dovolit → proto si prosazuje v rámci užší skupiny každý svůj názor a není ochoten ustoupit, protože ustupuje „vrchnosti“

Co z toho vyplývá

=

Co potřebujeme?

Co z toho vyplývá

- 1) Češi jsou v podstatě velmi **LOAJÁLNÍ OBČANÉ** a chtějí žít spolu v zemi, kde se mluví česky a dokáží ocenit co funguje
- 2) Jsme **SEBEKRITIČTÍ** - těžko odlišit, co je naučené přejaté z médií a co je opravdu sebereflexe. Pocit uspokojení a satisfakce často přichází, když vyjedeme ven a zjistíme, že nejsme horší či lepší.
- 3) Jsme **ROVNOSTÁŘI** a z toho může vyplývat, že jsme občas nespokojení, chceme úspěch a vyčnívat, ale bojíme se
- 4) Jsme velmi orientováni na **PRÁCI** (bez práce nejsou koláče by mohlo být motto ČR)
- 5) **RODINA** jako entita si zaslouží větší respekt – je nutné o rodinách mluvit a chválit je
- 6) **PRAVIDLA** musí dávat smysl, neumíme je formulovat a správně vymáhat
- 7) Jsme **KONKRÉTNÍ** – přemýšlení v abstraktních pojmech je pro nás obtížné

Co potřebujeme?

- **Využijme zdravou národní hrdost – to, že Češi mají rádi svou zem**
- **Učme se formulovat pravidla našeho života a naší kultury a následně je komunikovat a také je normálně vymáhat** (není tím myšlena represe)
- **Je fajn vědět, že vnímáme věci stejně / podobně**
 - 6 měst nakreslilo stejně „český dům“ i postavu Čecha, napsalo velmi podobný manuál
 - **Stereotypy (nemusí být vnímány negativně) fungují napříč a všichni se na nich shodneme, jsme schopni se dohodnout a vnímáme se velmi podobně**

Co potřebujeme?

**Rodina je
základ státu**

- **Podporovat a oceňovat RODINU**
 - Má silnou roli, je to základ, na kterém se všichni shodneme
 - Jistota + city + respekt
 - Vnitřně máme všichni morální kompas, který nám rodina dává
 - Za rodinu jsme ochotni bojovat (za stát méně)
- **Laskavou důslednost, naslouchat si, umět se pochválit bez ALE**
- **Víra je přítomna**, nejsme ateisté, ale nehlásíme se k církvi

DESATERO PRO ČESKO

1. Jsme hrdí na naši zem a je to dobře, vážíme si její přírody a kultury, ochoty pomáhat
2. Rodina je absolutní hodnota a základ
3. Jsme velmi orientováni na práci
4. Nejsme ateisté, nejsme v církvi
5. Česko je společenství. Pořád vnímáme Česko více jako společenství než jenom jako skupinu individualistů
6. Vadí nám bezohlednost a lhostejnost
7. Rádi a často cestujeme, vážíme si spoluobčanů, kteří uspěli venku.
8. Potřebujeme pravidla, ale neumíme je formulovat a vymáhat
9. Jsme k sobě mimořádně kritičtí a nechválíme se
10. Máme rádi češtinu.

#

Kdy a s kým výzkum probíhal (metodologie)

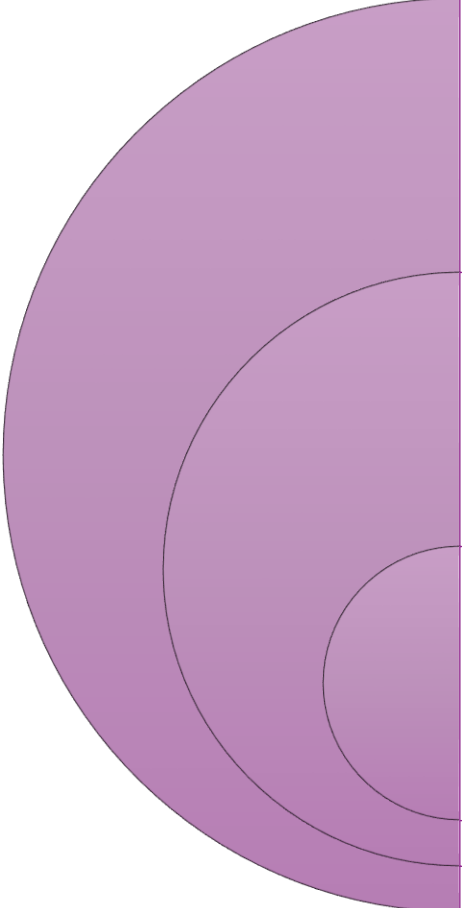
- **7x Focus Groups offline**
- Realizace: 7. – 22. 1. 2026
- Celkem 70 respondentů
- Cílová skupina:
 - 18 – 69 let
 - 50 % muži / 50 % ženy
 - mix vzdělání
 - 70 % zaměstnanec / OSVČ
 - lidé nejen z města, ale také z okolí
 - různá povolání
 - různé politické názory
 - část věřících, část aktivní v komunitách / spolcích

město	Termín	Čechy / Morava	důvody
Praha 2x	8.1. 2026 20. 1. 2026	Čechy	Metropole, 30 % cizinců, VŠ vzdělání, sektor služeb, liberální
Plzeň	21. 1. 2026	Čechy	Průmysl, ubytovny s dělníky, historie, hrdost
Ústí n. L.	22. 1. 2026	Čechy	Romská menšina, Ukrajinci, vyloučená lokalita, historie – Němci, bez kořenů
Brno	15. 1. 2026	Morava	Ukrajinci, Slováci, VŠ, IT sektor, 2. největší město
Olomouc	14. 1. 2026	Morava	Oblast Hané – hrdost, praktikující víru, univerzitní
Ostrava	13.1. 2026	Morava (Slezsko)	Tahoun regionu, svérázná, historie, průmysl, Polsko

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

- N = 1075 respondentů ve věku 16 – 75 let
- Kombinace CAWI (N = 454) a CAPI (N = 621)
- Kvótní výběr podle pohlaví, věku, vzdělání, kraje a velikosti bydliště
- Termín sběru dat: 19. – 25. února 2026
- Délka dotazníku: 25 – 30 minut

Jakým tématům se výzkum věnoval? (metodologie)

MORÁLKA, PRAVIDLA A VÍRA	<ul style="list-style-type: none">• Hrdost, vztah k zemi, pravidla• Ateismus• Odolnost
HODNOTY, IDENTITA A ČESKÁ KULTURA	Projektivní techniky: <ul style="list-style-type: none">• Čech jako osoba• Česko jako dům• Český manuál k použití
MIGRACE	<ul style="list-style-type: none">• Postoje k islámu• Postoje k migraci